

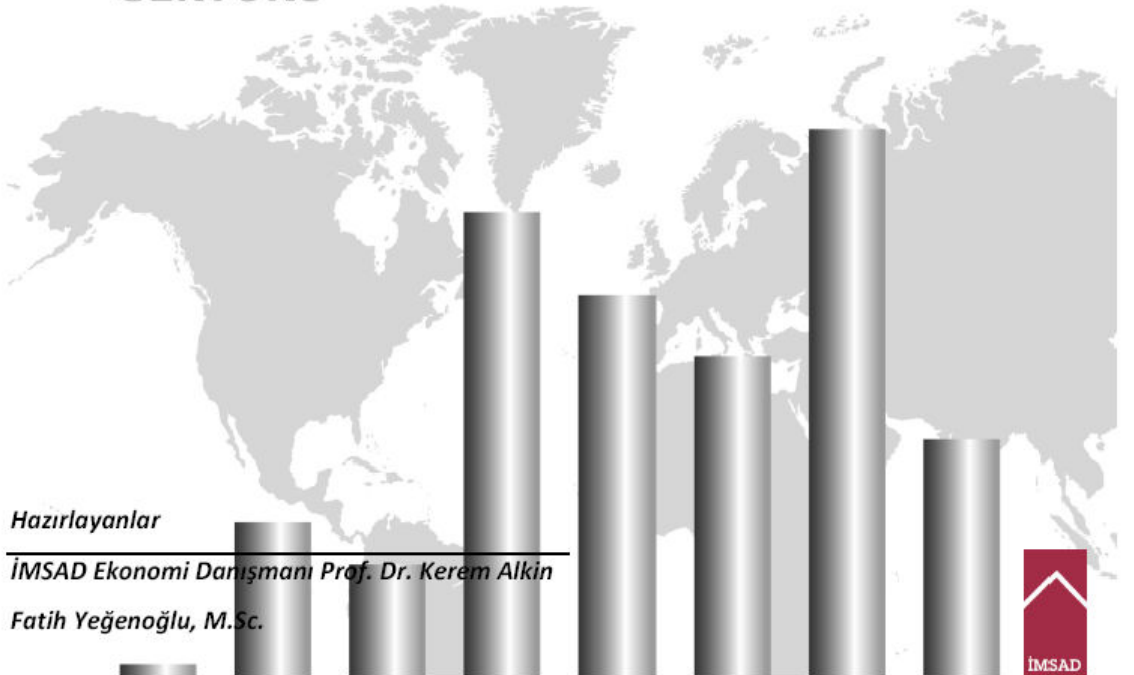
■ TÜRKİYE & DÜNYADA
GÜNDEM

■ DÜNYA EKONOMİSİ

■ DÜNYA İNŞAAT
SEKTÖRÜ

■ TÜRKİYE EKONOMİSİ

■ TÜRKİYE İNŞAAT
SEKTÖRÜ

Hazırlayanlar

İMSAD Ekonomi Danışmanı Prof. Dr. Kerem Alkin

Fatih Yeğenoğlu, M.Sc.

Değerli Üyelerimiz,

2008 yılında başlattığımız ve belli aralıklarla yayınladığımız İMSAD Ekonomik Değerlendirme Raporlarının ardından sektörün belirli aralıklarla/aylık değerlendirmesinin yer alacağı İMSAD Aylık İnşaat Sektörü Değerlendirme Raporu'nun ilk sayısını Ocak ayında yayınlamış ve İMSAD üye toplantısında sunmuştuk. Şubat ayında yayınlanan ikinci sayıyı elinizde tutuyorsunuz. İlk sayıdaki değerlendirmeler sonucunda ikinci sayıda içerik revize edilmiştir.

İlk sayıda Önsöz'de belirtildiği gibi, birçok alt sektörün birleştiği ve ilişkili yan sektörleri de besleyen inşaat malzemesi sanayisindeki gelişmeleri belli dönemlerde değerlendiren, ortaya koyan değerlendirme raporlarının zaman içinde gelişmesi ve hem sektör temsilcileri ile sektöre hizmet edenler, hem de sektörle ilgili çalışanlar tarafından takip edilmesi planlanmaktadır.

Özellikle ülkemizde inşaat sektörü temsilcilerinin gitgide daha önem kazanan makro görünüme karşı pozisyon almasını sağlayacak doküman/araştırma sayısı oldukça azdır. Sektörümüzün istikrarın yanı sıra sürdürülebilir büyümeyi yakalaması için ilk adım bilgi ihtiyacının karşılanması olarak görünmektedir.

Aylık düzenlenecek Raporların yanı sıra yakın dönemde Değerlendirme Raporu ile birlikte sektörün görünümündeki değişiklikleri zamanında tespit etmek ve çözüm üretmeyi amaçlayan İnşaat Sektörü

Güven Endeksinin de yayımlanması planlanmaktadır. Böylece zamanında tespit edilen sorunların gerekli mercilere aktarılarak yine zamanında çözüm üretilebilmesinin sağlanması beklenmektedir.

Değerlendirme Raporunu bilgilerinize sunar, ilgili görüş/önerilerinizi Derneğimize bildirmenizi rica eder, katkılarınızı bekleriz.

Saygılarımızla,

Orhan Turan
Yönetim Kurulu Başkanı

Selda Başbuğoğlu
Genel Sekreter

TÜRKİYE VE DÜNYADA GÜNDEM

- ⇒ Türkiye bir yandan yerel seçimleri konuşurken, bir yandan da küresel krizin etkisini azaltacak önlem paketlerini ve Uluslararası Para Fonu (IMF) ile imzalanması beklenen yeni bir stand-by anlaşmasının akıbetini takip ediyor. Hükümet'in şu ana kadar hayata geçirdiği beş alandaki düzenlemenin üzerine, Meclis'e gönderilmiş olan ve bir dizi düzenlemeyi kapsayan iki torba yasa tasarısı, halen alt ve ana Komisyonlarda görüşülmekte. Reel sektörün sıkıntılarını azaltmayı hedefleyen paketlerin en geç Mart ayı başına kadar Meclis'te onaylanması umut edilmekte.
- ⇒ Beklenen IMF anlaşması ise 'yılan hikayesi'ne dönmüş durumda. Hükümet, iki alanda IMF ile halen müzakerelerin sürdüğünü veya yerel seçimler öncesi, ya da hemen sonrasında söz konusu anlaşmanın imzalanacağını belirtmekte. İş dünyası ise, IMF başlığının muallakta kalmasından pek memnun değil.
- ⇒ Küresel kriz, esas dünya gündemindeki öncelikli yerini koruyor. Krizin neden olduğu talep daralması, dünyanın önde gelen şirketlerinin tümünü sarstı. Küresel şirketlerin bir bölümü bir önceki yılki karlarında ciddi gerileme yaşarken, çok sayıda şirket ise, 2008'in son çeyreği için zarar açıkladılar.
- ⇒ Gelişmiş ekonomiler, bankacılık sektörlerini ayağa kaldırmak ve kritik sektörlerdeki şirketlerin iflasını engellemek için ardı ardına destek paketleri açıklamaktalar. Ancak, paketlerin etkisinin yıl bitmeden hissedilebilmesi zor gözüküyor.
- ⇒ ABD'nin 44. Başkanı olarak 20 Ocak'ta resmen göreve başlayan Barack Obama, 787 milyar dolarlık destek paketini ABD Kongresi'ne kabul ettirdi. Destek paketi ile, konut kredisi almış ailelere ve finansal sıkıntıya düşmüş şirketlere destek olunmasının yanı sıra, kamu yatırımlarına da hız verilerek, ekonominin canlanmasına çalışılacak.
- ⇒ Amerikan Ekonomisi, 1982'den beri ilk kez, bir çeyrekte yüzde 3,8 daraldı. 2008'in 3. çeyreğindeki yüzde 0,5'lik daralma da hesaba katıldığında, iki çeyrektir üst üste daralma 1990 sonu, 1991 başından beri olmuyordu. Ekonomi 2008'in bütününde ise, sadece yüzde 1,3 büyüdü.
- ⇒ Euro Bölgesi ise, 2008'in son çeyreğinde yüzde 1,5'le tarihinin en büyük daralmasını yaşadı. Bölgenin en büyük ekonomisi Almanya yüzde 2,1, ikinci büyük ekonomi Fransa yüzde 1,2, üçüncü büyük ekonomi İtalya ise yüzde 1,8 küçüldü. Euro Bölgesi, 2008'in genelinde ise ancak yüzde 0,7 büyüeyebildi. Tüm Avrupa Birliği coğrafyası ise yüzde 1,2 küçüldü.
- ⇒ Japon Ekonomisi'nde de tablo parlak değil. Dünya ticaretindeki hızlı ve ciddi daralmadan etkilenen Japonya'nın ihracatındaki yavaşlama, büyüme performansını da son 35 yılın en ciddi gerilemesi olarak, 2008 yılının son çeyreğinde yüzde 3,3 oranında küçülmeye götürdü. Yıllık bazda büyümedeki gerileme ise yüzde 12,7'ye ulaştı.
- ⇒ Tüm bu açıklanan veriler, önümüzdeki aylarda önde gelen ekonomilerin yeni kurtarma paketleri açabilecekleri ve para politikası ile maliye politikası önlemlerini daha da gevşetebileceklerine işaret ediyor. Nitekim, Japonya Merkez Bankası gösterge faizini yüzde 0.1'e, ABD ise Merkez Bankası gösterge faizini yüzde 0 ile 0,25 arasına çekti. İngiltere ise, Merkez Bankası'nın kurulduğu 1694'den beri ilk kez politika faizini yüzde 2'nin altına çekti. Ocak'ta faiz yüzde 1,5'a, Şubat ayında ise yüzde 1'e düşürüldü. Avrupa Merkez Bankası ise faizi yüzde 2'in altına indirmemekte direniyor.

DÜNYA EKONOMİSİ

Global ekonomi anlayışından **milli ekonomi anlayışına doğru bir sarkmanın** olduğu bir dönemde Şubat ayı içinde dünya ekonomisine yön veren ülkelere ilişkin büyüme rakamları açıklanmıştır. Resesyon konusundaki endişelerin reel verilere yansıdığı net bir şekilde görülmektedir. Birçok ülkenin büyüme rakamı beklentilerin çok altında olmuştur. Euro Bölgesi'nin %1,1, ABD'nin ise %1 daralma kaydettiği 4. çeyrekte **ihracata dayalı ekonomilerden Japonya'nın %3,3, Almanya'nın ise %2,1 küçülmesi global ekonomideki ivme kaybını net bir şekilde göstermektedir.**

ÜLKELERİN BÜYÜME RAKAMLARI									
	Q4-06	Q1-07	Q2-07	Q3-07	Q4-07	Q1-08	Q2-08	Q3-08	Q4-08
Avusturya	0,9	0,7	0,6	0,7	0,7	0,5	0,2	0	-0,2
Belçika	0,8	0,8	0,3	0,7	0,4	0,4	0,3	0,1	-1,3
Finlandiya	1,1	1,5	0,9	0,8	0,6	0,2	0,5	0,1	-0,6
Fransa	0,6	0,5	0,6	0,7	0,4	0,4	-0,3	0,1	-1,2
Almanya	1,1	0,4	0,4	0,6	0,3	1,5	-0,5	-0,5	-2,1
Yunanistan	1,2	1,1	0,7	1	0,6	0,8	1,1	0,5	0,3
Macaristan	0,6	-0,3	-0,1	0,4	0,5	0,5	0	-0,5	-1
İtalya	1,1	0,2	0,1	0,1	-0,3	0,4	-0,6	-0,6	-1,8
Japonya	0,9	0,9	-0,1	0,2	1,1	0,2	-0,9	-0,6	-3,3
Kore	0,8	1	1,7	1,5	1,6	0,8	0,8	0,5	-5,6
Hollanda	0,9	0,7	0,6	1,3	1,6	0,5	-0,1	-0,3	-0,9
Norveç	0,6	0,3	0,7	1,4	1,4	0	0,1	-0,7	1,3
Portekiz	0,4	0,8	0,5	0	0,6	-0,3	0,3	-0,1	-2
Slovakya	2,6	2	1,9	2,6	6,9	-3,3	1,9	1,9	2,1
İspanya	0,9	1	1	0,6	0,6	0,4	0,1	-0,3	-1
İngiltere	0,9	0,8	0,9	0,8	0,6	0,4	0	-0,6	-1,5
ABD	0,4	0	1,2	1,2	0	0,2	0,7	-0,1	-1
AB	0,8	0,8	0,6	0,7	0,4	0,6	0	-0,2	-1,5
Euro Bölgesi	0,8	0,7	0,5	0,6	0,3	0,7	-0,2	-0,2	-1,5

Kaynak: OECD

Ekonomisi daralan ülkelerin kurtarma planları ile atıkları adımlar, bankalara el koyarak ya da ortak olarak gerçekleştirdikleri müdahalelerin yavaş yavaş milli ekonomi anlayışını güçlendirdiğini görüyoruz. Kurtarma adımlarının halktan toplanan paralarla yapılıyor olmasının yanı sıra işsizlik sorununun her ülke için önemli bir problem olarak baş göstermesi yönetimlerin milli ekonomi anlayışını benimsemesine neden olmaktadır. Nitekim son olarak Ocak ayı için **işsizlik oranı açıklayan ülkelerden ABD'de oran %7,6'ya çıkarken Kanada'da bu oran %7,2'ye yükselmiştir.** Sosyal güvenlik yasaları nedeniyle işsiz kalma hızının yavaş olduğu Euro Bölgesi'nde de işsizlik oranı Aralık ayında %8'e çıkarken, bu rakamın önümüzdeki aylarda daha hızlı artacağı görülmektedir. İşsizliğin daha önceden de yüksek seyrettiği İspanya gibi ülkelerde ise oldukça hızlı bir istihdam kaybı yaşanırken, oran 2008 yılının Aralık ayında %14,4 seviyesini görmüştür. Türkiye ile istihdam probleminin benzemesi nedeniyle İspanya'da yaşanan bu istihdam kaybının dikkatli takip edilmesi gerekmektedir.

ÜLKELERİN İŞSİZLİK ORANLARI									
	Haz.08	Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09	
Avustralya	4,3	4,3	4,1	4,3	4,4	4,4	4,5	..	
Avusturya	3,6	3,6	3,7	3,9	3,8	3,8	3,9	..	
Belçika	7	7,2	7,2	7,3	7,1	7	7,1	..	
Kanada	6,2	6,1	6,2	6,2	6,3	6,4	6,6	7,2	
Çek Cumhuriyeti	4,4	4,4	4,3	4,3	4,4	4,5	4,7	..	
Danimarka	3,2	3,3	3,5	3,6	3,8	4,1	4,5	..	
Finlandiya	6,4	6,4	6,4	6,5	6,5	6,5	6,5	..	
Fransa	7,7	7,7	7,7	7,8	7,9	8	8,1	..	
Almanya	7,3	7,3	7,2	7,2	7,1	7,1	7,2	..	
Yunanistan	7,5	7,5	7,5	7,5	
Macaristan	7,8	7,8	7,9	7,9	8	8,2	8,5	..	
İrlanda	6	6,3	6,6	6,9	7,4	7,9	8,2	..	
İtalya	6,8	6,7	6,7	6,7	
Japonya	4,1	4	4,1	4	3,7	4	4,5	..	
Kore	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	..	
Lüksemburg	4,4	4,4	4,4	4,5	4,6	4,6	4,8	..	
Meksika	3,9	3,9	3,9	4	3,9	4,7	4,7	..	
Hollanda	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	2,8	2,7	..	
Yeni Zelanda	3,9	4,2	4,6	..	
Norveç	2,6	2,4	2,4	2,5	2,7	2,9	
Polonya	7,1	6,9	6,8	6,6	6,5	6,5	6,5	..	
Portekiz	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,9	..	
Slovakya	9,8	9,4	9,2	9,1	9,1	9,2	9,4	..	
İspanya	11	11,3	11,7	12,3	13,1	13,7	14,4	..	
İsveç	5,8	5,9	6,1	6,4	6,6	6,9	6,9	..	
İngiltere	5,5	5,7	5,8	5,9	6,1	
ABD	5,6	5,8	6,2	6,2	6,6	6,8	7,2	7,6	
Euro Bölgesi	7,5	7,5	7,5	7,6	7,8	7,9	8	..	
G7	5,8	5,9	6	6,1	6,2	6,3	6,6	..	

Sanayi üretimi verilerine baktığımızda ise ekonomilerde Aralık ayında ivme kaybının şiddetlendiği görülmektedir.

SANAYİ ÜRETİMİ									
	Haz.08	Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08		
Avusturya	ÖA	-2,33	1,40	4,26	-2,80	-3,04	-2,02	..	
	ÖD	2,96	0,76	3,92	3,37	-1,93	-0,04	..	
Belçika	ÖA	-0,17	0,35	0,26	-1,56	-5,03	-1,95	..	
	ÖD	0,97	0,79	1,41	-0,44	-4,69	-8,41	..	
Kanada	ÖA	0,15	1,19	-1,55	-0,14	-0,50	-1,72	..	
	ÖD	-4,53	-3,45	-4,66	-4,36	-4,91	-6,31	..	
Çek Cumhuriyeti	ÖA	-1,56	4,39	-7,21	3,98	-8,88	-4,75	..	
	ÖD	2,96	6,32	-0,02	4,01	-7,72	-13,37	..	
Danimarka	ÖA	-3,48	2,87	-2,96	0,19	-0,46	-4,09	..	
	ÖD	0,93	1,92	-1,46	0,28	-5,19	-6,77	..	
Finlandiya	ÖA	-2,60	0,54	-0,83	-0,10	-1,22	-3,19	-3,75	
	ÖD	-2,89	-0,31	-1,15	-1,32	-2,53	-9,09	-12,30	
Fransa	ÖA	-0,78	1,18	-0,49	-0,68	-3,74	-2,35	..	
	ÖD	-2,12	-2,10	-2,85	-2,40	-8,00	-9,05	..	
Almanya	ÖA	0,33	-1,49	3,02	-3,41	-1,85	-3,26	..	
	ÖD	2,19	0,42	1,65	-1,98	-3,72	-6,55	..	
Yunanistan	ÖA	2,86	2,79	-1,01	-1,80	-2,33	0,80	..	
	ÖD	-3,71	-1,75	-0,67	-2,67	-4,77	-5,07	..	
Macaristan	ÖA	-2,09	-0,45	0,45	-2,65	-1,99	-2,03	..	
	ÖD	-0,58	-2,03	-1,78	-5,34	-7,39	-9,27	..	
İrlanda	ÖA	-5,66	-2,35	6,86	-5,22	-5,65	10,21	..	
	ÖD	5,77	-6,04	4,78	1,06	-9,08	2,76	..	
İtalya	ÖA	0,10	-0,93	0,31	-3,13	-2,05	-2,31	..	
	ÖD	-2,23	-3,15	-3,72	-2,67	-6,08	-7,54	-9,03	
Japonya	ÖA	-2,20	1,50	-3,60	1,05	-3,41	-7,94	-9,16	
	ÖD	0,00	1,40	-4,65	-2,22	-6,76	-13,30	-21,67	
Kore	ÖA	0,08	-0,32	-2,25	-0,58	-2,15	-10,73	-9,65	
	ÖD	8,33	6,32	3,22	3,60	-2,15	-12,72	-20,88	
Lüksemburg	ÖA	-7,37	0,72	3,31	-0,64	-10,98	
	ÖD	-2,47	-1,65	2,69	2,51	-9,07	
Meksika	ÖA	0,09	-0,35	0,71	-2,98	1,53	-0,98	..	
	ÖD	-0,26	-1,31	0,00	-3,90	-2,43	-3,47	..	
Hollanda	ÖA	2,01	-1,89	1,28	2,26	-1,94	-3,24	..	
	ÖD	1,83	-0,55	1,19	0,71	-1,51	-5,46	..	
Norveç	ÖA	-0,96	1,35	-5,52	2,42	3,34	-0,10	..	
	ÖD	6,58	0,29	-6,23	-4,24	-1,13	0,38	..	
Polonya	ÖA	3,24	-2,32	-3,67	3,61	-1,67	-4,86	-3,71	
	ÖD	7,06	4,20	-0,01	2,70	-0,39	-5,44	-8,43	
Portekiz	ÖA	3,38	2,57	0,48	-2,31	1,08	-7,00	-2,20	
	ÖD	-3,99	0,00	-1,14	-3,88	-3,11	-7,18	-11,37	
Slovakya	ÖA	0,46	0,77	-8,31	10,00	-4,84	-5,89	-13,51	
	ÖD	6,15	1,36	0,86	5,47	-0,24	-7,33	-16,75	
İspanya	ÖA	-2,35	6,11	-3,49	-2,83	-2,92	-2,80	..	
	ÖD	-8,85	-2,75	-6,66	-8,72	-12,35	-13,79	..	
İsveç	ÖA	-0,61	0,70	-1,22	-1,50	-2,06	-2,28	..	
	ÖD	-1,72	-0,52	-2,07	-2,70	-5,35	-9,85	..	
İngiltere	ÖA	-0,30	-0,50	-0,81	-0,41	-1,75	-2,51	-1,71	
	ÖD	-2,27	-2,28	-3,17	-3,47	-5,90	-7,81	-9,30	
ABD	ÖA	0,06	-0,04	-1,29	-4,17	1,82	-1,33	-2,00	
	ÖD	-0,06	-0,68	-1,93	-6,27	-4,19	-5,86	-7,82	
Euro Bölgesi	ÖA	-0,28	-0,44	0,64	-1,82	-1,55	-1,80	..	
	ÖD	-0,48	-1,36	-1,23	-2,83	-5,41	-7,20	..	
Brazilya	ÖA	4,37	-0,98	-0,30	1,56	-3,14	-5,49	..	
	ÖD	7,52	6,26	4,66	6,78	1,46	-3,72	..	
Hindistan	ÖA	0,63	1,71	-3,65	2,95	-4,13	2,82	..	
	ÖD	5,34	7,56	1,46	5,53	-0,33	2,38	..	
Rusya	ÖA	-1,38	0,68	0,19	0,53	-2,96	-8,40	-3,45	
	ÖD	1,57	1,36	6,57	5,76	1,27	-7,83	-11,24	

ÖA= Bir önceki aya göre, ÖD= Bir önceki yılın aynı ayına göre

Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %20'nin üzerinde gerileyen Japonya ve Kore sanayi üretimlerinin yanı sıra Rusya'da üretimin %11 daralma kaydetmesi, yine ABD'nin %8 düzeylerinde bir ivme kaybı yaşanması, 'güvenli liman' arayan yatırımcılar için çevrilecek bir yönün olmadığını göstermektedir. Yine bu sanayi verileri daha önce de belirttiğimiz gibi istihdamda daha fazla azalmanın yaşanacağını da teyit etmektedir.

ENFLASYON		Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09
Avusturya	AD	-0,1	-0,2	0,3	-0,1	-0,3	-0,2	..
	YD	3,8	3,7	3,8	3,1	2,3	1,3	..
Belçika	AD	0,5	-0,6	0,2	-0,2	-0,6	-0,2	0,1
	YD	5,9	5,4	5,5	4,7	3,1	2,6	2,3
Kanada	AD	0,3	-0,2	0,1	-1	-0,3	-0,7	..
	YD	3,4	3,5	3,4	2,6	2	1,2	..
Çek Cumhuriyeti	AD	0,5	-0,1	-0,2	0	-0,5	-0,3	1,5
	YD	6,8	6,4	6,5	5,9	4,4	3,6	2,2
Danimarka	AD	-0,3	0,2	0,4	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
	YD	4	4,3	4,2	3,7	2,7	2,4	1,8
Finlandiya	AD	-0,1	0,4	0,5	0	-0,5	-0,3	-0,2
	YD	4,4	4,7	4,7	4,4	3,6	3,5	2,2
Fransa	AD	-0,2	0	-0,1	-0,1	-0,5	-0,2	..
	YD	3,6	3,2	3	2,7	1,6	1	..
Almanya	AD	0,6	-0,3	-0,1	-0,2	-0,5	0,3	-0,5
	YD	3,3	3,1	2,9	2,4	1,4	1,1	0,9
Yunanistan	AD	-0,8	-0,9	2	0	-0,3	-0,5	-0,5
	YD	4,9	4,7	4,6	3,9	2,9	2	1,8
Macaristan	AD	0	-0,3	0	0,2	-0,3	-0,4	0,6
	YD	6,7	6,5	5,8	5,1	4,2	3,4	3,1
İzlanda	AD	0,6	1,2	0,9	2,1	1,7	1,5	0,6
	YD	13,1	14,5	14,1	15,9	17,2	18,1	18,6
İrlanda	AD	-0,3	0,5	0,3	-0,2	-0,9	-1,2	-1,7
	YD	4,4	4,3	4,3	4	2,5	1,1	-0,1
İtalya	AD	0,5	0,1	-0,3	0	-0,4	-0,1	..
	YD	4,1	4,1	3,8	3,5	2,7	2,2	..
Japonya	AD	0,2	0,3	0	-0,1	-0,9	-0,4	..
	YD	2,3	2,1	2,1	1,7	1	0,4	..
Kore	AD	0,7	-0,2	0,1	-0,1	-0,3	0	0,1
	YD	5,9	5,6	5,1	4,8	4,5	4,1	3,7
Lüksemburg	AD	-0,5	0,4	0,1	-0,2	-0,8	-0,6	-1,1
	YD	4,9	4	4	3,3	2	1,1	0,5
Meksika	AD	0,6	0,6	0,7	0,7	1,1	0,7	0,2
	YD	5,4	5,6	5,5	5,8	6,2	6,5	6,3
Hollanda	AD	0,2	0,2	0,4	-0,2	-0,4	-0,7	0,3
	YD	3,2	3,2	3,1	2,8	2,3	1,9	1,9
Norveç	AD	0,7	0,1	1,5	0,4	-0,6	-0,2	-0,3
	YD	4,3	4,5	5,3	5,5	3,2	2,1	2,2
Polonya	AD	0	-0,4	0,3	0,4	0,2	-0,1	..
	YD	4,8	4,8	4,3	4,1	3,6	3,2	..
Portekiz	AD	-0,6	-0,5	0,5	-0,2	-0,6	-0,5	..
	YD	3,1	3	3,1	2,3	1,4	0,8	..
Slovakya	AD	0,1	0,2	0,6	0,4	0,2	-0,2	0,7
	YD	4,9	5	5,3	5,2	4,9	4,4	3,7
İspanya	AD	-0,5	-0,2	0	0,3	-0,4	-0,5	-1,2
	YD	5,3	4,9	4,5	3,6	2,4	1,4	0,8
İsveç	AD	-0,2	0,2	1	0,2	-0,8	-1,3	-0,4
	YD	4,1	4,3	4,4	4	2,5	0,9	1,3
İsviçre	AD	-0,4	-0,3	0,1	0,5	-0,7	-0,5	-0,8
	YD	3,1	2,9	2,9	2,6	1,5	0,7	0,1
Türkiye	AD	0,6	-0,2	0,5	2,6	0,8	-0,4	0,3
	YD	12,1	11,8	11,1	12	10,8	10,1	9,5
İngiltere	AD	0	0,6	0,5	-0,3	-0,1	-0,4	-0,7
	YD	4,4	4,8	5,2	4,5	4,1	3,1	3
ABD	AD	0,5	-0,4	-0,1	-1	-1,9	-1	..
	YD	5,6	5,4	4,9	3,7	1,1	0,1	..
G7	AD	0,4	-0,2	-0,1	-0,6	-1,3	-0,7	..
	YD	4,6	4,4	4,1	3,2	1,5	0,7	..
OECD - Avrupa	AD	0,1	0	0,2	0,2	-0,3	-0,3	..
	YD	4,7	4,6	4,5	4,1	3,2	2,5	..
Brezilya	AD	0,5	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	..
	YD	6,4	6,2	6,3	6,4	6,4	5,9	..
Hindistan	AD	2,1	1,4	0,7	1,4	0	-0,7	..
	YD	8,3	9	9,8	10,4	10,4	9,7	..
Endonezya	AD	1,4	0,5	1	0,5	0,1	0	-0,1
	YD	12	11,7	11,9	11,6	11,5	10,2	8,2
Rusya	AD	0,5	0,3	0,8	0,9	0,8	0,7	..
	YD	14,7	15	15,1	14,2	13,8	13,3	..
Güney Afrika	AD	2,1	0,7	0,2	0	0,1	-1,1	..
	YD	13,4	13,7	13,1	12,1	11,8	9,5	..

Talep daralmasının tek olumlu sonucu olarak ise enflasyonda yaşanan gerileme dikkat çekmektedir. Ocak ayında da ivme kaybını devam ettiren enflasyon oranlarının merkez bankalarının hedefledikleri düzeye kadar

gerilediği görülmektedir. Ancak burada deflasyon riskine dikkat edilmelidir. Nitekim resesyon endişesi sonrasında varlıklardan dolara geçişin güçlenmesi ile birlikte gerileyen emtia fiyatları enflasyon rakamlarını hızla aşağı çekmiş, sonrasında talep daralması bu geri düşüşü ivmelendirmiştir. İngiltere gibi yüksek enflasyon problemi olan ülkeler için bu gerileme olumlu bir gelişme olarak nitelendirilmiş, Merkez Bankası'nın istediği hedefe doğru ilerleyen oran Ocak ayında yıllık bazda %3'e kadar düşmüştür. Ancak zaten **İç talep problemi olan İrlanda gibi ülkelerde enflasyon rakamı yıllık bazda -%0,1'e kadar gerilemiştir.** Yani bu ülkede deflasyon sürecine girilmiştir. Bu görünümün birçok Doğu Avrupa ülkesi açısından geçerli olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Diğer yandan enflasyondaki bu geri çekilme eğilimi merkez bankalarının hareket alanını genişletmiştir. **Arka arkaya gelen faiz indirimleri sonucunda gösterge oranlar tarihin en düşük seviyelerine doğru çekilmiştir.**

KISA VADELİ FAİZ ORANLARI		Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09
Avustralya		7,25	7,25	7,02	6,18	5,33	4,35	..
Kanada		3,02	3,00	2,99	2,25	2,24	1,50	1,00
Çek Cumhuriyeti		3,80	3,62	3,45	3,52	2,79	2,32	2,20
Danimarka		4,44	4,49	4,48	5,00	5,31	4,40	..
Macaristan		7,87	8,44	8,50	8,86	11,28	10,12	..
İzlanda		15,75	15,75	15,75	18,25	18,25	18,25	..
Japonya		0,50	0,50	0,50	0,49	0,30	0,21	..
Kore		4,98	5,22	5,22	4,88	4,00	3,27	2,43
Meksika		5,69	5,85	5,99	6,09	6,17	6,02	5,82
Yeni Zelanda		8,03	7,89	7,52	7,10	6,26	5,05	..
Norveç		6,08	6,11	6,26	6,72	5,09	4,76	3,48
Polonya		6,25	6,25	6,25	6,25	6,00	5,25	4,50
Slovakya		4,02	2,48	2,17	2,56	2,05	1,38	..
İspanya		4,17	4,26	4,27	3,88	3,17	2,44	1,75
İsveç		4,58	4,60	4,82	4,50	3,85	2,78	2,10
İsviçre		1,97	1,98	1,70	0,30	0,05	0,01	..
Türkiye		16,48	16,75	16,75	16,75	16,57	15,63	14,12
İngiltere		5,01	5,00	4,89	4,41	2,78	1,65	1,34
ABD		2,01	2,00	1,81	0,97	0,39	0,16	0,15
Euro Bölgesi		4,19	4,30	4,27	3,82	3,15	2,49	1,81
Brezilya		19,11	19,69	20,19	20,48	20,46
Çin		4,14	4,14	4,14	4,14	3,06
Hindistan		6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Endonezya		9,23	9,28	9,71	10,98	11,24	10,98	..
Rusya		11,00	11,00	11,00	11,00	12,00	13,00	..
Güney Afrika		12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	11,50	..

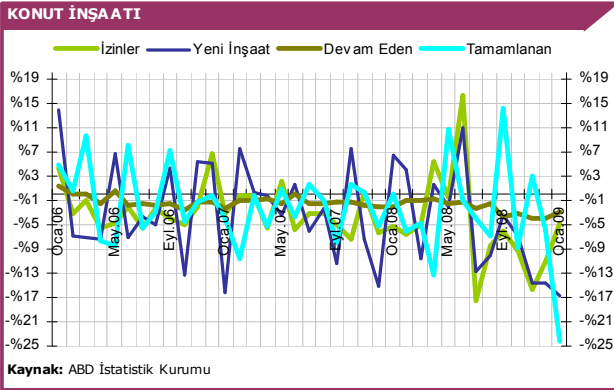
Ancak Merkez Bankalarının yaptıkları bu faiz indirimlerinin uzun vadeli kredilere yansımadağı görülmektedir. Lehman Brothers'ın batması sonrasında bankaların birbirlerini fonlama eğilimlerinin azalması, finansal sistemin sağlıklı işleyişini de engellemiştir. Bu nedenle likidite problemi yaşamak istemeyen bankalara kredi vermeme eğilimine girmişlerdir. Bunun bir sonucu uzun vadeli kredilerde faiz düzeylerini yüksek tutan bankaların bu tutumu tüketici talebini zayıflatmaktadır. Özellikle konut piyasası gibi uzun vadeli kredilerle ilişkili olan sektörler bu daralmadan olumsuz etkilenmektedir.

DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

Konut piyasalarının lokomotifi konumundaki ABD, gerek krizin sonlama noktasının tespit edilmesi, gerekse konut piyasasının geleceğinin öngörülmesi açısından yakından izlenilmesi gereken bir konumdur. Krizin en yoğun hissedildiği noktada olan ABD'nin konut piyasasına ilişkin verilerini incelediğimizde ise inşaatları vadeye yayma çabasının etkili olduğu görülmektedir.

ABD'DE İNŞAAT SEKTÖRÜ	Miktar (Bin)			Değişim*	
	Kas.08	Ara.08	Oca.09	Kas.08	Ara.08
Alınan Konut İnşaat Ruhsatları	615	547	521	-%15,75	-%11,06
Yeni Başlayan Konut İnşaatları	655	560	466	-%14,60	-%14,50
Devam Eden Konut İnşaatları	843	810	787	-%3,88	-%3,91
Tamamlanan Konut İnşaatları	1086	1024	776	%3,04	-%5,71

Ocak ayında alınan inşaat ruhsatlarından tamamlanan konut inşaatlarına kadar tüm verilerde gerileme yaşanmaktadır. Mevcut konum nedeniyle yeni inşaata başlamak istemeyen yatırımcılara bağlı olarak **konut başlangıçları rakamı son 3 ayda ortalama %15'in üzerinde gerileme kaydetmiştir.** Ancak Ocak ayında **en kritik gerileme tamamlanan konut inşaatlarında olmuştur. Satışların ve konut fiyatlarının düşük olduğu bir dönemde konut inşaatlarını tamamlamaktan kaçınan yatırımcılar nedeniyle tamamlanan konut satışları Ocak ayında %24'lük bir gerileme kaydetmiştir.**

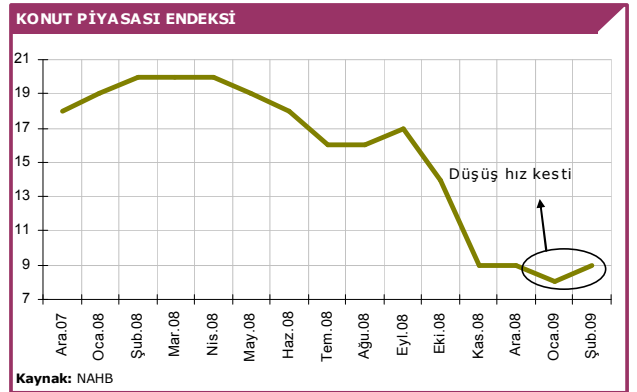

Özellikle Ekim sonrasında güç kaybetme eğiliminin arttığı ABD'nin konut piyasasında fiyatlar hızla gerilemektedir. Mevcut konut fiyatları üzerine veri açıklayan S&P ve Case-Shiller'ın oluşturduğu endekslerde gerek eyalet bazında gerekse toplamda her ay bir önceki aya göre %2'nin üzerinde fiyat düşüşü yaşandığı görülmektedir. Fiyatların aralık vermeden aşağı yönlü bir trend izlemesi 'daha da düşecek beklentisiyle' konut almak isteyen yatırımcıların bunu ötelemesine neden olarak fiyatları daha da aşağı çekmektedir.

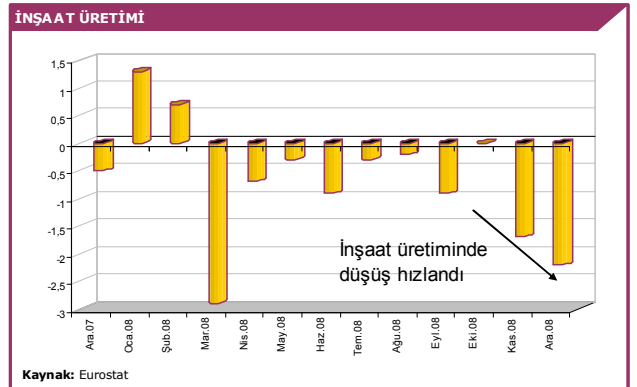
ELYALETLERE GÖRE KONUT FİYAT DEĞİŞİMLERİ	Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08
Bileşik-20	-%0,84	-%1,03	-%1,83	-%2,18	-%2,25	-%2,52
Bileşik-10	-%1,02	-%1,09	-%1,90	-%2,11	-%2,18	-%2,31
WA-Seattle	-%0,99	-%0,72	-%1,38	-%1,37	-%2,48	-%3,63
TX-Dallas	%0,60	-%0,16	-%0,72	-%1,16	-%1,86	-%2,33
OR-Portland	-%0,47	-%1,31	-%1,31	-%1,90	-%2,30	-%2,53
OH-Cleveland	-%0,28	%1,07	-%0,61	-%1,01	-%1,22	-%2,07
NY-New York	-%0,53	-%0,11	-%0,94	-%1,00	-%1,60	-%1,72
NV-Las Vegas	-%2,62	-%2,40	-%2,70	-%2,81	-%3,29	-%4,81
NC-Charlotte	-%0,19	-%0,83	-%1,29	-%1,83	-%1,88	-%2,55
MN-Minneapolis	%1,36	-%0,90	-%0,96	-%3,34	-%2,20	-%4,60
MI-Detroit	%0,57	-%0,83	-%2,46	-%4,51	-%3,11	-%2,98
MA-Boston	%0,17	%0,10	-%1,08	-%1,12	-%2,60	-%1,28
IL-Chicago	-%0,37	-%0,06	-%1,09	-%1,59	-%2,81	-%2,99
GA-Atlanta	%0,10	-%0,33	-%1,31	-%2,40	-%2,67	-%2,31
FL-Tampa	-%0,02	-%0,44	-%1,76	-%3,39	-%2,77	-%3,00
FL-Miami	-%1,60	-%1,80	-%2,59	-%2,97	-%2,19	-%2,72
DC-Washington	-%1,10	-%0,65	-%2,14	-%2,73	-%2,46	-%2,18
CO-Denver	%0,77	-%0,02	-%1,27	-%1,46	-%1,08	-%1,50
CA-San Francisco	-%1,85	-%3,48	-%3,89	-%4,18	-%2,98	-%3,81
CA-San Diego	-%1,81	-%2,31	-%2,44	-%3,05	-%2,29	-%2,13
CA-Los Angeles	-%1,61	-%1,75	-%2,45	-%2,56	-%2,21	-%2,50
AZ-Phoenix	-%2,68	-%2,86	-%3,48	-%3,30	-%3,43	-%5,06

Kaynak: S&P/Case-Shiller

Bununla birlikte ABD'nin Konut Üreticileri Derneği'nin yayınladığı verilerde, konut piyasasındaki gerileme eğiliminin Şubat ayında hız kestiği görülmektedir.

Şubat ayında tarihinin en düşük seviyesi olan 8'i gören endeks bu noktadan 9'a çıkmıştır. Ancak bunu konut piyasasında dip seviyeye yaklaşıldı şeklinde algılamamak gerekmektedir. Nitekim, Euro Bölgesi'nin konut verilerinin de gösterdiği üzere konut piyasasında daralma süreci devam etmektedir.

Euro Bölgesi'nde inşaat üretimi Kasım'da yaşadığı %1,7'lik gerilemenin ardından Aralık'ta %2,2'lik bir düşüş daha kaydetmiştir.

AVRUPA'DA İNŞAAT ÜRETİMİ					
	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08
Euro Bölgesi	-0,2	-0,9	0	-1,7	-2,2
Belçika	-7,9	0,2	-6,6	5,8	--
Bulgaristan	-4,9	5	1,1	-6,9	-3,3
Çek Cumhuriyeti	-0,9	0,8	-1,3	-0,8	-0,4
Danimarka	-1,1	0,9	0,6	-2,4	--
Almanya	6,5	-3,1	-0,9	0,3	1,4
İspanya	0,9	-7,6	3,5	-0,4	-6,9
Fransa	-1,6	0,8	-0,8	-1,2	-0,4
Lüksemburg	1,6	1	-2,7	-1,1	--
Macaristan	3,9	-0,9	-0,2	1,2	0,7
Hollanda	-1,9	2,4	1,4	-2,6	1,5
Avusturya	0,7	0,5	0,5	1,3	--
Polonya	-2,1	1,9	1,1	-0,9	2
Portekiz	-6,6	6,7	0,4	-6,1	-1
Romanya	2	0,2	-2	1,7	1,5
Slovenya	-3,9	4,9	-4	-16,9	-9,6
Slovakya	0,5	7,4	-4,8	1,1	-0,1
Finlandiya	0,8	0,2	-1,5	-17,4	--
İsveç	0	-0,3	-0,1	0,2	-0,8
İngiltere	10,5	-9,1	3,3	0	0,1

Kaynak: Eurostat

Ülke bazında baktığımızda Slovenya'nın son 3 ayda %4, %16,9 ve %9,6'lık gerilemeler kaydetmesi bu bölgenin içinde bulunduğu olumsuz durumu net bir şekilde göstermektedir.

AVRUPA'DA YENİ KONUT SİPARİŞLERİ					
	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08
Avusturya	-%15,36	%13,79	%3,27	-%11,12	--
Belçika	%20,46	%14,31	-%2,42	%19,42	--
Almanya	-%16,40	%17,22	-%16,73	-%17,77	--
Fransa	-%35,14	%40,37	-%2,50	-%12,40	-%3,04
Macaristan	-%6,13	%0,09	-%20,70	%40,89	-%8,60
Lüksemburg	-%67,83	%36,53	-%46,70	-%34,52	--
Slovenya	-%8,80	%4,87	%4,02	-%13,46	-%19,14
İngiltere	-%8,83	-%11,79	-%4,08	-%12,40	%6,47

Kaynak: Eurostat

Yeni konut siparişlerinde de tablo oldukça kötümserdir. Yeni konut siparişlerinde Aralık ayında %19'luk azalmanın olduğu Slovenya'nın yine belirgin bir şekilde konut piyasasında sıkıntı yaşadığı görülmektedir. Ancak geçen yıl hızlı bir daralma yaşayan İngiltere'nin konut piyasasına Aralık ayında gelen yeni siparişlerin %6,5 artması olumlu bir gelişmelidir.

Son aylara ilişkin ruhsat alımlarını gösteren verilerde ise ülkelerin önemli bir bölümünün gecikmeli rakam açıkladıkları görülmektedir. Açıklanan Aralık ayı rakamlarında %40'a varan gerilemeler kaydedilmesi düşündürücüdür. Danimarka'da kaydedilen bu düşüşü Malta ve Kıbrıs Rum Kesimi izlemektedir. Ocak ayı için inşaat ruhsatı alımı konusunda açıklanan tek veri olan Malta datasının %38 artması düzeltme olarak değerlendirilebilir.

İNŞAAT RUHSATI ALIMLARI					
	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09
Kıbrıs Rum Kesimi	%81,74	%23,41	%7,85	-%21,98	--
Çek Cumhuriyeti	%3,94	-%8,48	-%24,05	%5,88	--
Almanya	%3,00	%4,85	-%17,42	--	--
Danimarka	-%15,54	-%10,28	%6,33	-%40,56	--
Euro Bölgesi	%4,50	%4,00	--	--	--
İspanya	%9,76	-%6,13	--	--	--
Finlandiya	-%13,83	-%21,51	-%18,63	-%13,73	--
Fransa	%0,07	%4,98	-%0,46	-%8,94	--
Yunanistan	%62,79	%2,42	--	--	--
Macaristan	%34,23	%23,07	-%34,92	--	--
Malta	%171,35	-%18,65	-%12,79	-%34,92	%38,42
Norveç	-%14,19	-%18,91	-%1,38	--	--
Portekiz	%10,41	%6,64	-%23,59	-%11,64	--
Romanya	%1,78	-%7,91	-%27,87	-%5,61	--
İsveç	%38,41	%45,11	-%52,04	-%18,52	--
İngiltere	-%0,55	--	--	--	--

Kaynak: Eurostat

İnşaat sektöründe yaşanan daralma istihdama da yansımaktadır. Ancak sosyal güvenlik konusunda ağır uygulamaları olan Avrupa'da istihdamın pazara göre daha yavaş daraldığı görülmektedir. Nitekim, Euro Bölgesi'nde Kasım ayında inşaat üretimi %1,7 daralırken, istihdamdaki daralma aynı dönemde %0,88 düzeyinde kalmıştır.

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM DEĞİŞİMİ					
	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08
Avustralya	-%0,28	%0,28	-%0,75	-%1,98	--
Çek Cumhuriyeti	-%0,10	-%0,10	%0,00	%0,20	-%2,14
Almanya	%0,57	%0,15	-%1,06	-%0,47	--
Euro Bölgesi	-%0,75	-%0,70	-%0,95	-%0,88	--
Macaristan	-%0,20	-%0,94	-%0,86	-%1,06	-%1,18
İrlanda	-%3,32	-%0,89	-%6,15	-%5,24	-%3,39
Lüksemburg	-%0,44	%0,27	%0,26	-%0,18	--
Polonya	-%0,05	%0,33	%0,05	-%0,56	-%1,47
Portekiz	-%1,26	%0,38	-%0,25	-%0,64	-%1,66
Romanya	%0,33	%0,10	-%0,84	-%1,27	-%4,02
Slovenya	%0,50	%1,57	%0,63	-%0,77	--
Slovakya	%0,79	%1,07	%0,50	%0,05	-%0,55

Kaynak: Eurostat

Ancak sektörde yaşanan mevcut daralmaların önümüzdeki dönemde istihdam üzerinde daha fazla etkili olacağı unutulmamalıdır.

AVRUPA'DA KONUT FİYAT DEĞİŞİMLERİ					
	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08
Avusturya	-%0,37	-%1,20	-%0,23	-%0,30	%0,91
Euro Bölgesi	-%0,23	--	--	--	--
İspanya	-%0,40	-%1,71	-%1,66	%2,22	--
Finlandiya	-%0,08	%0,39	-%0,78	-%0,78	-%0,24
Fransa	-%0,41	-%0,81	--	--	--
İrlanda	-%0,42	-%0,48	-%0,06	-%0,73	--
İtalya	-%0,15	--	--	--	--
Litvanya	-%1,55	-%2,96	-%0,58	-%1,97	--
Hollanda	-%0,31	-%0,47	-%0,39	-%0,31	--
Norveç	%0,00	%0,50	%0,71	-%0,21	%0,00
Polonya	%0,32	%0,08	-%0,08	--	--
Portekiz	-%1,11	-%0,53	-%0,82	-%0,36	--
Slovenya	%0,12	-%0,25	-%0,87	-%0,31	--

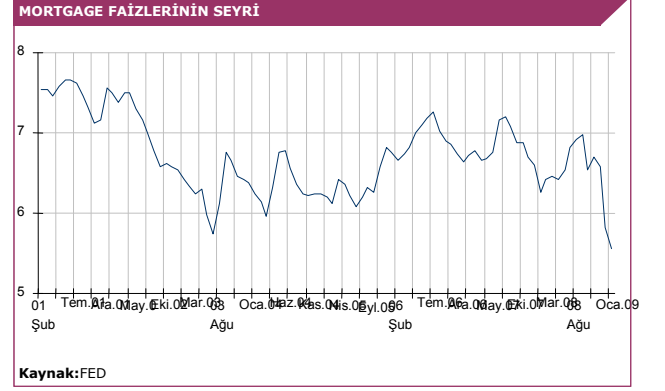
Kaynak: Eurostat

Yine ABD'ye oranla göreceli olarak daha yavaş fiyat gerilemelerinin yaşandığı Avrupa'da önümüzdeki aylarda talep daralmasına bağlı olarak fiyatların daha hızlı gerileme göstermesi beklenmelidir.

UZUN VADELİ FAİZ ORANLARI					
	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09
Avustralya	5,65	5,21	4,94	4,22	4,09
Avuturya	4,36	4,22	4,07	3,74	..
Belçika	4,57	4,44	4,20	3,84	4,04
Kanada	3,50	3,67	3,56	2,92	2,80
Çek Cumhuriyeti	4,42	4,53	4,52	4,30	..
Danimarka	4,37	4,39	4,06	3,50	..
Finlandiya	4,43	4,33	4,09	3,72	3,87
Fransa	4,36	4,18	3,98	3,54	..
Almanya	4,09	3,88	3,56	3,05	..
Yunanistan	4,88	4,93	5,09	5,08	..
Macaristan	7,99	9,57	9,41	8,31	8,76
İrlanda	4,56	4,55	4,57	4,57	..
İtalya	4,80	4,78	4,74	4,47	4,62
Japonya	1,48	1,49	1,38	1,21	..
Kore	5,99	5,73	5,73	4,87	4,42
Meksika	8,66	8,37	8,51	8,05	..
Hollanda	4,35	4,23	3,96	3,65	3,76
Yeni Zeland	5,82	5,86	5,73	4,88	4,49
Norveç	4,49	4,17	4,18	3,77	3,69
Polonya	5,89	6,35	6,23	5,70	..
Portekiz	4,66	4,56	4,35	4,00	..
Slovakya	4,98	4,95	4,92	4,72	..
İspanya	4,57	4,47	4,15	3,86	4,11
İsveç	3,90	3,57	3,34	2,67	2,80
İsviçre	2,67	2,76	2,23	2,15	2,22
İngiltere	4,57	4,58	4,26	3,62	3,67
ABD	3,69	3,81	3,53	2,42	2,52
Euro Bölgesi	4,50	4,42	4,20	3,89	4,11
Rusya	8,12	8,45	8,52	8,99	..
Güney Afrika	9,04	9,24	8,58	7,82	..

Konut sektörünün canlanması açısından en önemli konu faiz düzeyidir. Merkez Bankaları bu nedenle hızlı faiz indirimlerine yönelmiştir.

Ancak Lehman Brothers'ın batması sonrasında yaşanan güven krizi nedeniyle bankalar, merkez bankalarının yaptıkları faiz indirimlerini kredilere hızlı bir şekilde yansıtmemişlerdir. Örneğin gösterge faizin 0'a yaklaştığı ABD'de uzun vadeli faizler %2,5 civarında seyrederken, 30 yıl vadeli mortgage faizleri %5'in üzerindedir.

Bankaların önümüzdeki dönemde yeniden kredi verme eğilimine girmeleri ve faizleri aşağı çekmeleri konut piyasalarını canlandırabilecek bir unsur olarak durmaktadır.

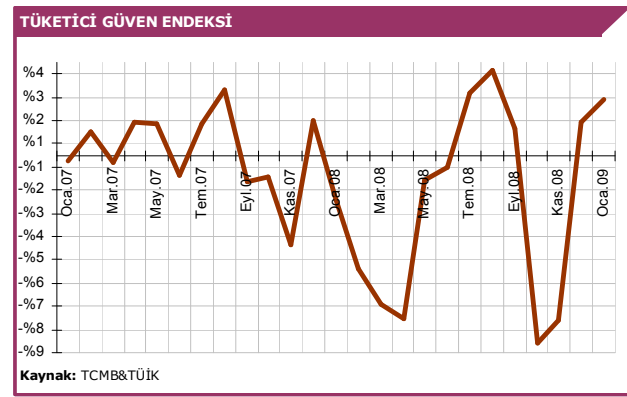
TÜRKİYE EKONOMİSİ

2009 yılının Ocak ve Şubat ayında ABD Başkanı Obama'nın görevi resmen devralması ile birlikte ardı ardına gelen kurtarma paketleri tüketicinin güvenini geçici de olsa artırmıştır.

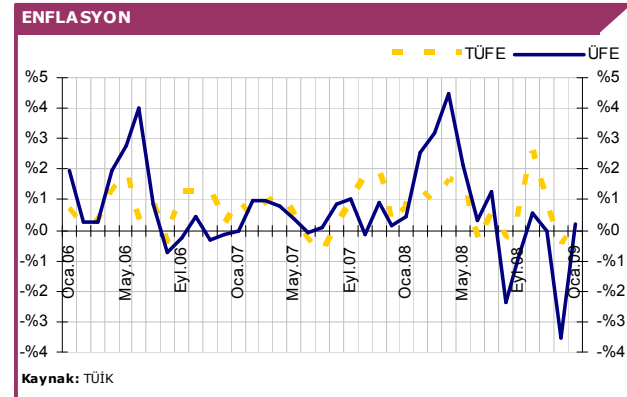
TUKETICI GOSTERGELERİ						
	Kas.08	Endeks Ara.08	Oca.09	Kas.08	Değişim* Ara.08	Oca.09
Tüketici Fiyatları	161,1	160,44	160,9	%0,83	-%0,41	%0,29
Tüketici Güveni	68,9	69,9	71,56	-%7,14	%1,45	%2,37
Tüketici Harcamaları	7808,1	7721,8	7769,8	%0,23	-%1,11	%0,62

* Bir önceki aya göre değişimi gösterir

Buna bağlı olarak tüketiciye ilişkin verilerde toparlanma yaşanırken, tüketici güven endeksi Ocak ayında %2,37 artış göstererek 71,56 seviyesine yükselmiştir.

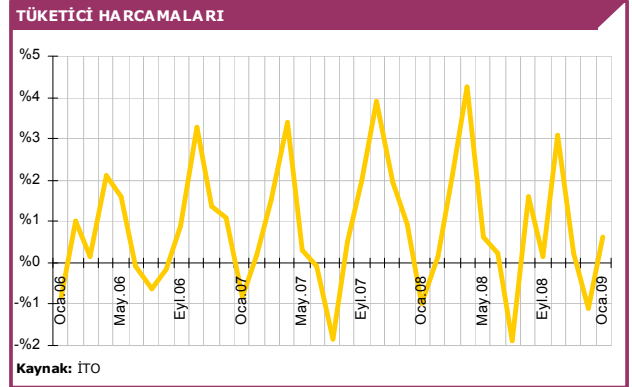

Tüketici güvenine paralel olarak tüketicinin enflasyonu beklentilerin üzerinde %0,29 düzeyinde gerçekleşmiştir. Üretici fiyatları da buna paralel %0,23 düzeyinde oluşmuştur. Ancak T.C. Merkez Bankası'nın da gösterge olarak aldığı TÜFE rakamının beklentilerin üstünde oluşmasına karşın yıllık bazda %9,5 ile yeniden tek haneli rakamlara gerilemesi faiz düzeyi konusunda Bankanın alanını genişletmiştir.

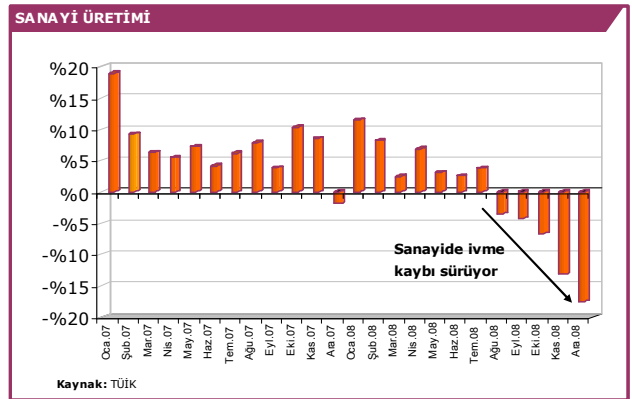

İTO'nun rakamlarıyla 2008'in son ayında %1,11 gerileyen tüketici harcamaları ise Ocak ayında %0,62 artış kaydetmiştir.

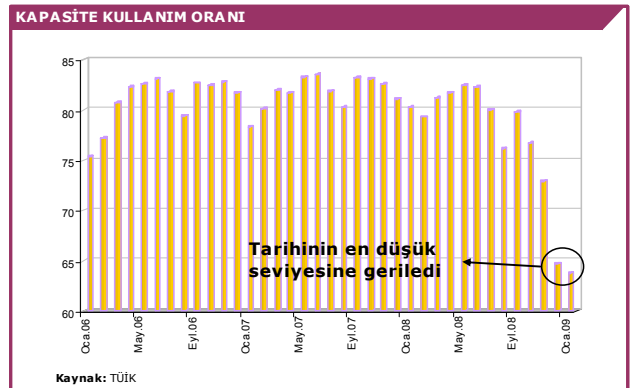
Harcamalardaki sınırlı artışta tüketicinin güvenindeki artışın yanı sıra yılbaşı giderleri de etkili olmuştur.

Bununla birlikte sanayide daralma süreci hızla devam etmektedir.

2009 yılının Ocak ayında **kapasite kullanım oranı %63,8 ile tarihinin en düşük seviyesine gerilerken**, 2008 yılının Aralık ayına ilişkin sanayi üretimi endeksi %17,59'luk bir düşüş göstererek 93,8 düzeyine inmiştir.

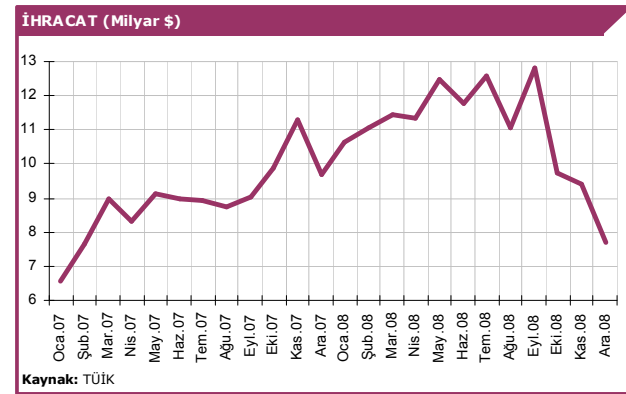
Sanayide yaşanan bu gerileme sürecinin istihdam üzerindeki etkisi de net bir şekilde

görülmektedir. Bir ay gecikmeli olarak sanayi üretimi verilerini takip eden istihdam rakamlarında Kasım 2008'e ilişkin veriler istihdamın Ekim ayına göre %2,87 düşüş kaydettiğini göstermektedir. İşsizlik oranının geçen yıl aynı dönemde %10,1 olan düzeyinin %12,3'e çıkması da istihdamda yaşanan ivme kaybını desteklemektedir. İstihdamda yaşanan bu ivme kaybının tüketicilerin harcamalarına önümüzdeki aylarda daha net bir şekilde yansımaları beklenmelidir.

İŞGÜCÜ GÖRÜNÜMÜ	Türkiye		Kent		Kır	
	Kas.08	Kas.07	Kas.08	Kas.07	Kas.08	Kas.07
Kurumsal olmayan sivil nüfus (Bin)	69.943	69.185	44.730	43.819	25.213	25.365
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin)	50.268	49.511	32.535	31.800	17.734	17.711
İşgücü (Bin)	24.310	23.217	15.056	14.252	9.254	8.965
İstihdam (Bin)	21.315	20.867	12.919	12.538	8.396	8.329
İşsiz (Bin)	2.995	2.350	2.137	1.714	858	636
İşgücüne katılma oranı (%)	48,4	46,9	46,3	44,8	52,2	50,6
İstihdam oranı (%)	42,4	42,1	39,7	39,4	47,3	47
İşsizlik oranı (%)	12,3	10,1	14,2	12	9,3	7,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,4	12,6	14,7	12,3	18	13,6
Genç nüfusta işsizlik oranı(*) (%)	23,9	20	25,5	21,6	21,2	17
Eksik istihdam oranı (%)	3,5	2,8	3	2,3	4,3	3,6
Genç nüfusta eksik istihdam oranı(*) (%)	3,6	2,6	3	2,3	4,8	3,1
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin)	25.958	26.294	17.479	17.548	8.479	8.746

* 15-24 yaş grubundaki nüfus

İç piyasada yaşanan daralma süreci şirketleri dış piyasalara yöneltmiştir. Krizin global boyutta olması, özellikle de tüketimin başını çeken batı kaynaklı olması ihracat fırsatlarını azaltmıştır.

Ancak mevcut Hükümetin özellikle Körfez ekonomileri ile sıcak ilişkisi dış ticarete etkisini göstermiştir. Özellikle **Birleşik Arap Emirlikleri'ne (B.A.E.) yapılan ihracatın %146 artarak 8 milyar dolara ulaşması, petrol zengini bu ülkelerin kritik pazar olarak önümüzdeki dönemde de yatırım fırsatları sunacağına** işaret etmektedir. Ancak son aylarda petrol fiyatlarında yaşanan gerilemenin bu fırsatın geçmişe oranla daha az karlı olmasına neden olacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

İHRACAT YAPILAN ÜLKELER

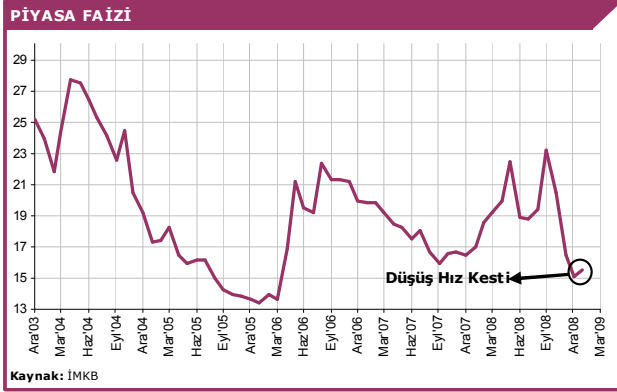
Ülke	2007/12	2008/12	%
Almanya	11.993.232	12.958.895	8
İngiltere	8.626.776	8.168.650	-5
B.A.E.	3.240.940	7.981.284	146
İtalya	7.480.060	7.816.821	5
Fransa	5.974.462	6.622.261	11
Rusya	4.726.853	6.481.663	37
A.B.D.	4.170.688	4.290.146	3
İspanya	4.579.995	4.051.264	-12
Romanya	3.644.162	3.981.895	9
Irak	2.844.767	3.912.191	38

Ekonomideki bu daralma eğilimi ve enflasyonun tek haneli rakamlara inmesi T.C. Merkez Bankası'nı harekete geçirmiş, beklenmedik bir şekilde faizleri 1,5 puan indirmiştir. Böylece borç alma faizi %11, borç verme faizi ise %14 düzeyine gerilemiştir. Son faiz indirimi ile birlikte yeni bir indirim olasılığının oldukça düştüğünü düşünüyoruz.

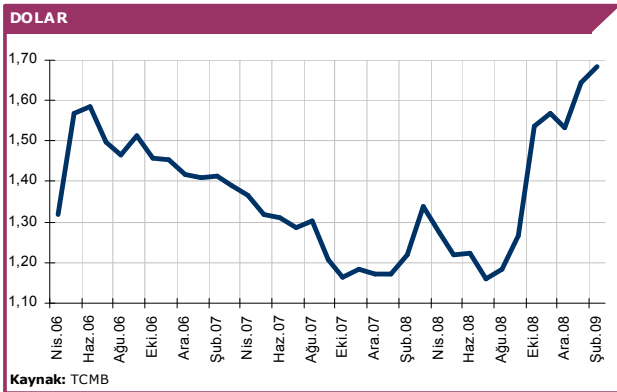
TCMB'İN FAİZ KARARLARI

Tarih	Borç Alma	Borç Verme
15.10.2003	26,00	31,00
05.02.2004	24,00	29,00
17.03.2004	22,00	27,00
08.09.2004	20,00	24,00
20.12.2004	18,00	22,00
11.01.2005	17,00	21,00
09.02.2005	16,50	20,50
09.03.2005	15,50	19,50
11.04.2005	15,00	19,00
10.05.2005	14,50	18,50
09.06.2005	14,25	18,25
11.10.2005	14,00	18,00
09.11.2005	13,75	17,75
09.12.2005	13,50	17,50
02.01.2006	13,50	16,50
28.04.2006	13,25	16,25
08.06.2006	15,00	18,00
26.06.2006	17,25	20,25
28.06.2006	17,25	22,25
21.07.2006	17,50	22,50
14.09.2007	17,25	22,25
17.10.2007	16,75	21,50
15.11.2007	16,25	20,75
14.12.2007	15,75	20,00
18.01.2008	15,50	19,50
15.02.2008	15,25	19,25
16.05.2008	15,75	19,75
17.06.2008	16,25	20,25
18.07.2008	16,75	20,25
23.10.2008	16,75	19,75
20.11.2008	16,25	18,75
19.12.2008	15,00	17,50
16.01.2009	13,00	15,50
20.02.2009	11,50	14,00

T.C. Merkez Bankası'nın gösterge faiz indirimlerinin piyasa yansımaları ise zayıflamıştır. Nitekim, tahvil faizlerinde düşüş trendi %14,5'te sonlanmıştır.

T.C. Merkez Bankası'nın faiz indirimi ile birlikte TL'nin getirisinde meydana gelen gerileme ise dövizde yukarı hareketi beraberinde getirmiştir.

Döviz mevduatlarının %3,5 ile %5 arasında getiri yazdığı bir dönemde TL mevduatlarının %13 düzeylerinde getiri vermesi risk primi açısından yetersiz bulunmuş ve kurun 1,7'ye dayanmasına neden olmuştur.

Asıl kritik konu ise bundan sonraki dönemdir. Ekim 2008 yılında ABD'de Lehman Brothers'a el koyulduğu dönemde ekşi büyümenin konuşulmadığı Türkiye'de 2009 için büyüme beklentileri ekşiye geçmiştir. Son açıklanan T.C. Merkez Bankası'nın beklenti anketindeki verilere göre Türkiye ekonomisinin %0,4 daralması beklenmektedir.

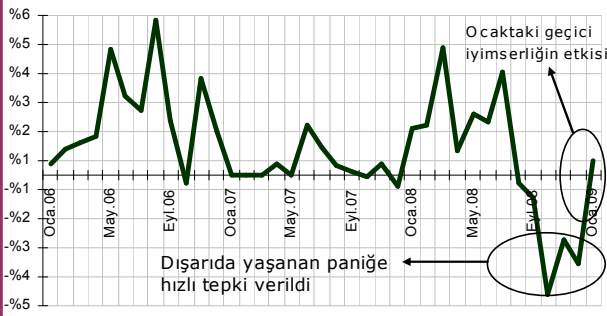
TCMB BEKLENTİ ANKETİ 2009 SONU TAHMİNLERİ								
	Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Eki.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09	Şub.09
Büyüme	4,0	4,1	3,9	3,4	2,7	2,0	0,4	-0,4
Dolar	1,3116	1,2594	1,2806	1,4823	1,6071	1,5332	1,6320	1,6648
Enflasyon	10,76	11,04	10,70	10,45	11,78	11,04	7,55	7,10
Faiz	16,75	16,75	16,75	16,75	16,75	15,39	13,00	12,41
Cari Denge	-49023	-50723	-51157	-51009	-49021	-45973	-24896	-22989

TCMB anketinden çıkan tablonun ortaya koyduğu duruma paralel olarak önümüzdeki dönemde Türkiye'nin krizi daha net şekilde hissedeceği net bir şekilde görülmektedir. Özellikle reel sektörü zor bir dönem beklemektedir. Her ne kadar TL'nin değer kaybı sonrasında ihracatta maliyet avantajı kazanılsa da dış ekonomilerde tüketici talebinde meydana gelen yavaşlama bu imkanı işlevsiz kılmaktadır. **Dolayısıyla bu tip ortamlarda olası yatırımların uzun vadeli yapılması ve eğer özkaynak yeterli değilse, borçlanmadan kaçınılarak yatırımların ötelenmesi yerinde bir strateji olabilecektir.**

TÜRKİYE İNŞAAT SEKTÖRÜ

İnşaat sektörünün uzun vadeli bir üretim sürecinin olması, yakın zamanda derinleşen krizin etkilerinin rakamlara yansımaları engellemiştir. Nitekim, sanayi üretiminde yaşanan sert gerilemeye karşın inşaat verilerinde genel olarak mevsimsellik bazı gerileme kaydedilmektedir. Bununla birlikte fiyatların talep düşmesine hızlı bir tepki verdiği görülmektedir. **İTO'nun açıkladığı İnşaat Malzemeleri Fiyat Endeksi'nde krizin etkisini güçlendirdiği Ekim, Kasım ve Aralık döneminde aylık bazda sırasıyla %4,11, %2,21 ve %3,03'lük gerilemeler kaydedilmiştir.** Ancak Ocak ayında kurtarma paketleri ile yaşanan kısa vadeli iyimserlik bu rakamlara da yansımış, inşaat malzemeleri fiyat endeksi %0,5'lik artış kaydetmiştir.

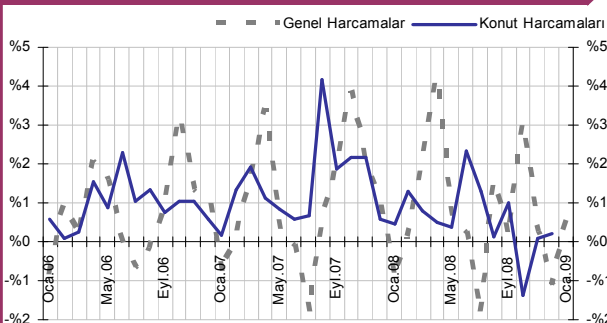
İNŞAAT MALZEMELERİ FİYAT ENDEKSİ

Kaynak: İTO

Ancak içinde bulunduğumuz aylarda da hissedildiği üzere tüketici talebinde özellikle de konuta yönelik talepte ciddi bir gerileme yaşanmaktadır.

KONUT HARCA MALARI

Kaynak: İTO

İTO'nun son açıkladığı verilerde Ocak iyimserliği ile konut harcamalarında %0,22'lik artış yaşansa da bunlar küçük tamirleri geçmemektedir.

TÜKETİCİNİN KONUT EĞİLİMİ

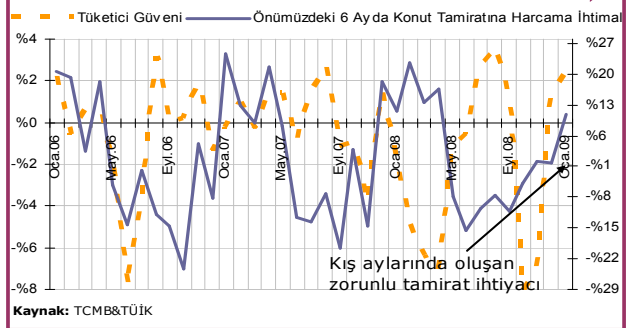
	Endeks			Değişim*		
	Kas.08	Ara.08	Oca.09	Kas.08	Ara.08	Oca.09
Tüketici Güven Endeksi	68,9	69,9	71,56	-%7,14	%1,45	%2,37
Konut Alma/İnşaat Ettirme İhtimali	8,80	8,57	7,35	%8,65	-%2,66	-%14,24
Konut Tamir Ettirme İhtimali	18,02	17,97	19,91	%0,09	-%0,24	%10,81

* Bir önceki aya göre değişimi gösterir

Bu durum T.C. Merkez Bankası ve TÜİK'in ortak yaptıkları tüketici güven anketinde de

desteklenmektedir. Nitekim, ankete göre önümüzdeki dönemde konut tamir etme olasılığına evet diyenlerde Ocak ayında bir önceki aya göre %10,81 artış yaşanırken, konut alma ya da inşa ettirme olasılığına evet diyenlerin miktarı %14 azalmıştır.

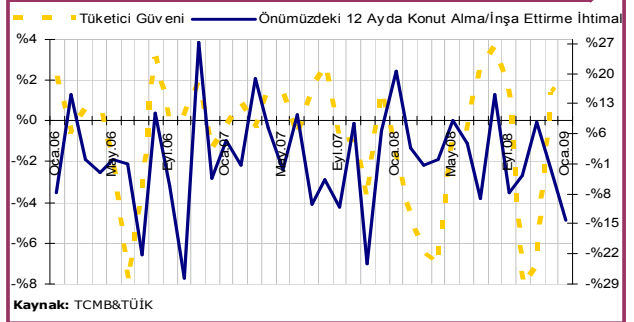
TÜKETİCİ GÜVENİ-TAMİRATA HARCAMA YAPMA İHTİMALİ

Kaynak: TCMB&TÜİK

Konut tamiratının ısı kaybı gibi unsurlar nedeniyle birçok noktada zorunlu haller sonucunda yapıldığı düşünüldüğünde, temelde tüketicinin konuta yönelik bir yatırım planı olmadığı görülmektedir. Konut tamiratı yaptırma olasılığına ilişkin endeksin kış aylarında yukarı artış göstermesi bu görüşümüzü desteklemektedir.

TÜKETİCİ GÜVENİ-KONUT ALMA/İNŞAAT ETTİRME İHTİMALİ

Kaynak: TCMB&TÜİK

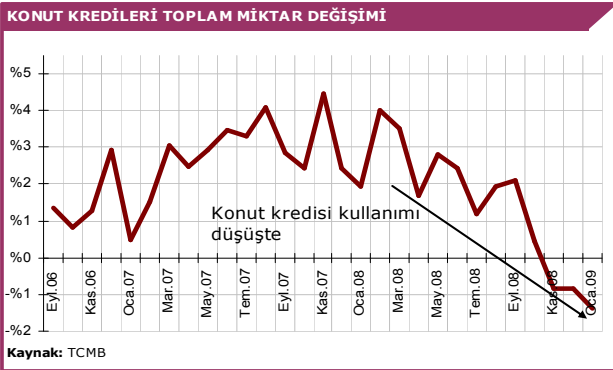
Son yıllarda zaten yatırım yapma eğiliminin zayıfladığı konut piyasasına yönelik tüketicilerin düşüncelerinde bir değişim olmadığı görülmektedir. Hatta tüketicilerde hafif de olsa iyimserliğin olduğu Ocak ayında konut alma/inşaat ettirme olasılığının daha da gerilediği görülmektedir. Bu durum önümüzdeki aylarda da konutta tüketici talebinin zayıf kalacağına işaret etmektedir. **Tüketici talebinin zayıflamasına neden olan unsurlar ise üç başlıkta takip edilebilir. Birinci unsur kriz ortamının yarattığı işsizlik korkusudur.** Geleceğe yönelik bu belirsizlik tüketicinin uzun vadeli kararlar almasını engellemektedir. Bu problemin ortadan kalkması krizin ortadan kalmasına bağlı olduğu için kısa vadeli bir çözüm üretilmesi mümkün değildir. **Tüketici talebini etkileyen ikinci unsur ise fiyatların daha da düşeceği beklentisidir.** Kriz ortamında elinde nakit bulunduranlar

konut fiyatlarının daha da düşeceğini düşünerek yatırım yapmaktan kaçınmaktadır. **Bu grubun ilk fırsatta konut alımına yönelmesi kaçınılmazdır.** Ancak **konutta talebi direk olarak etkileyebilecek ve kontrol altında olan bir unsur vardır ki o da faizdir.**Bunu gören T.C. Merkez Bankası'nın son yaptığı indirimler sonrasında gösterge faizler %11 düzeyine kadar gerilemiştir. Ancak bankaların konut kredilerine bakıldığında faizlerdeki bu gerilemelerin konut faizlerine birebir yansımadağı görülmektedir.

Konut Kredisi Faizleri	
Banka	Faiz
Akbank	1,49
Anadolubank	1,48
BankPozitif	1,47
Denizbank	1,49
Finansbank	1,5
Fortis	1,45
Garanti Bankası	1,44
HalkBank	1,48
HSBC	1,59
ING Bank	1,42
İş Bankası	1,49
MillenniumBank	2,09
Şekerbank	1,49
TEB	1,49
Vakıfbank	1,49
Yapı Kredi	1,51
Ziraat Bankası	1,49

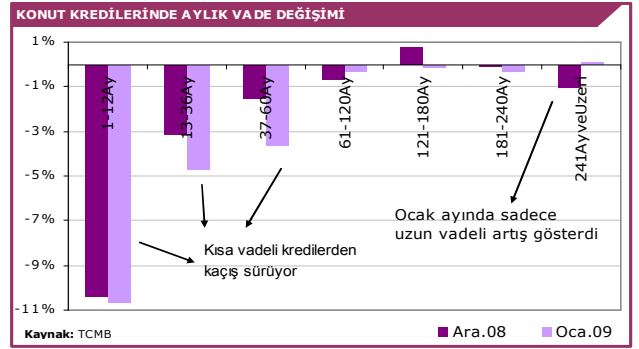
* 20.02.2009 verileridir
** 120 aylık kredi içindir

Son krizin Lehman Brothers'ın batması ile tetiklenmesi ve diğer bankalara yönelik oluşan güvensizlik ortamı bankaların likidite tutma eğilimini artırmıştır. Dolayısıyla bankalar kredi vermekten kaçınmakta, verdikleri kredilerin faizlerini yüksek tutmaktadırlar. Bu nedenle **bankalar T.C. Merkez Bankası'nın yaptığı son indirimleri kredi maliyetlerine birebir yansıtmamışlardır.**

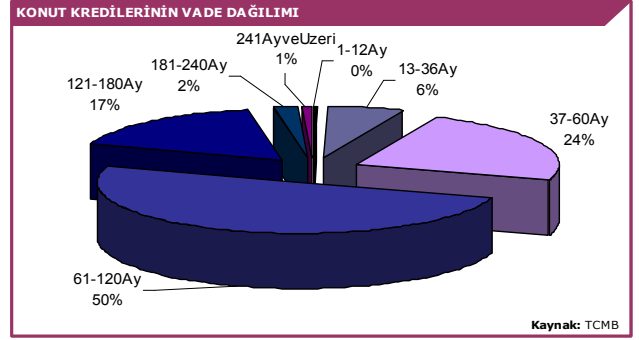

Bankaların kredi piyasasını sıkılaştırması kredi kullanımında da gerilemelerin meydana gelmesine neden olmuştur. Geçen yılın genelinde gerileyen konut

kredilerindeki düşüş 2009 yılının başında ivme kazanmıştır.

Özellikle 5 yıla kadar olan kısa vadeli konut kredisi kullanımında hızlı bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Bununla birlikte faiz indirimleri sonrasında sınırlı da olsa 20 yıllık konut kredilerinde artış yaşanmıştır.

Ancak Ocak ayında 20 yıl ve üzerine gelen sınırlı talebin konut kredilerini toplam kullanım rakamını etkilemesi mümkün değildir.

	Miktar (Bin TL)			Değişim	
	Kas.08	Ara.08	Oca.09	Kas.08	Ara.08
1-12 Ay	117,928	105,642	94,422	-%2.87	-%10.42
13-36 Ay	2,406,442	2,331,539	2,221,890	-%3.20	-%4.70
37-60 Ay	9,307,752	9,163,523	8,833,513	-%1.46	-%3.60
61-120 Ay	18,774,744	18,644,450	18,582,424	-%0.40	-%0.33
121-180 Ay	6,237,261	6,285,862	6,277,676	-%0.54	-%0.13
181-240 Ay	704,346	703,634	701,437	%0.31	-%0.31
241 Ay ve Üzeri	306,237	303,025	303,365	%0.15	-%1.05
Toplam	37,854,710	37,537,675	37,014,727	-%0.86	-%1.39

Kaynak: TCMB

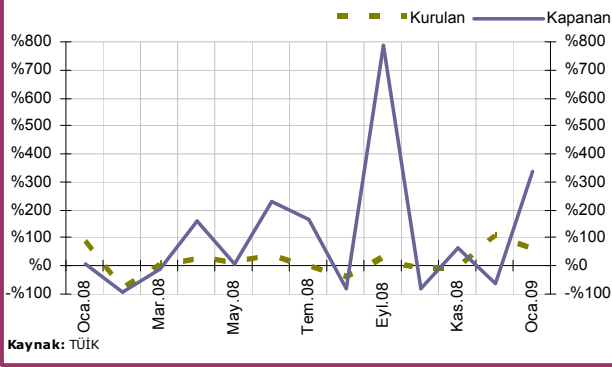
Nitekim, konut kredilerinde ağırlık 5 ile 10 yıl arası vadede bulunmaktadır. Önümüzdeki aylarda bankaların, TCMB'nin indirimlerini kredi maliyetlerine daha agresif yansıtması durumunda konut kredilerinde artış yaşanacaktır. Talep kaynaklı problemlerin nihai yansımaları şirketler üzerine olmaktadır. Pazarı daralan şirketlerin bir kısmı maliyetlerini dış kaynaklarla da olsa finanse ederek yoluna devam ederken bir kısmı kapanma sürecine girmektedir. TÜİK'in açıkladığı veriler inşaat sektöründe şirketler üzerinde krizin en azından Aralık ayına çok net yansımaları olmadığını göstermektedir.

KURULAN/KAPANAN İNŞAAT ŞİRKETLERİ		Eki.08		Kas.08		Ara.08		Oca.09	
		İnşaat	Toplam	İnşaat	Toplam	İnşaat	Toplam	İnşaat	Toplam
Kurulan	Sayı	432	3.026	423	3.088	361	2.676	450	3.920
	Sermaye	123	758	87	1.106	98	1.108	94	816
Sermayesi	Sayı	163	1.367	180	1.324	311	2.800	545	4.459
Artan	Sermaye	184	2.284	351	2.945	466	7.816	778	6.381
Sermayesi	Sayı	2	7	1	2	2	9	-	6
Azalan	Sermaye	23,50	50,82	0,09	0,46	5,72	59,52	-	7,37
Kapanan	Sayı	61	568	78	640	180	1.190	200	1.670
	Sermaye	0,16	4,16	0,50	6,98	0,18	2,54	0,19	11,05

* Sermaye rakamları milyon TL olarak verilmiştir

Ocak ayında toplam kapanan şirket sayısı bir önceki aya göre %40 artarken, kapanan inşaat şirketi sayısı %11'de kalmıştır. Mevsimsellik de göz önünde bulundurulduğunda inşaat sektöründe kapanan şirket sayısını toplama göre oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ekonomideki değişimlerin sonuçlarını üretim sürecinin uzun olması nedeniyle gecikmeli yaşanan inşaat sektörünün önümüzdeki aylarda daha fazla fire verdiği görülebilecektir.

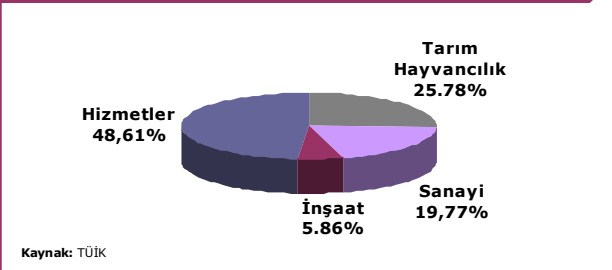
KURULAN/KAPANAN ŞİRKET SERMAYE DEĞİŞİMLERİ

Kaynak: TÜİK

Kapanan şirketlerin sayısı olarak az olmasına karşın sermaye büyüklüklerinin yüksek olması bu açıdan düşündürücü bir gelişme olarak durmaktadır. Nitekim, **kapanan inşaat şirketlerinin sayısı bir önceki aya göre sadece %11 artsa da, kapanan inşaat şirketlerinin sahip olduğu sermaye miktarı bir önceki aya göre %335 yükseliş göstermiştir.** Şirketlerde meydana gelen bozulmaların doğal sonucu ise işsizliktir. Türkiye son aylarda hızlı bir istihdam kaybı yaşamaktadır.

SEKTÖRLERİN İSTİHDAMA KATKISI

Kaynak: TÜİK

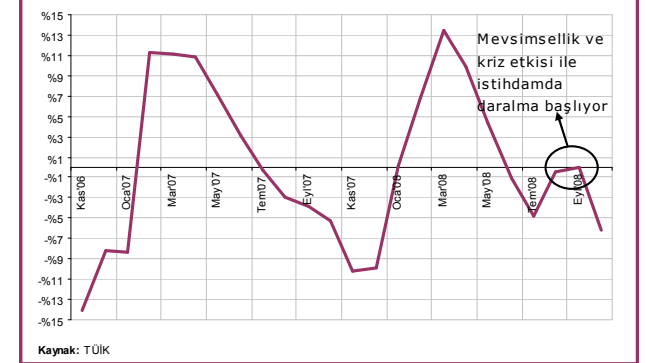
%48,61'lik katkı payı ile ilk sırada yer alan hizmetler sektöründe istihdam kaybının sınırlı olması toplam istihdam kaybını sınırlamaktadır.

SEKTÖRLERE GÖRE İSTİHDAM	Miktar (Bin)		Değişim		Payları	
	Eyl.08	Eki.08	Eyl.08	Eki.08	Eyl.08	Eki.08
Toplam	22.213	21.945	-1,32%	-1,21%	100%	100%
Tarım-Hayvancılık	6.123	5.896	-3,03%	-3,71%	27,56%	26,87%
Sanayi	4.383	4.335	-0,11%	-1,10%	19,73%	19,77%
İnşaat	1.327	1.327	0,00%	0,00%	5,97%	6,05%
Hizmetler	10.381	10.387	0,06%	0,06%	46,73%	47,33%

* Bir önceki aya göre değişimi belirtir

Ancak bu istihdam kayıplarının alt kalemlerine bakıldığında özellikle tarım-hayvancılık sektörü kaynaklı olduğu görülmektedir. Mevsimsellik etkisi nedeniyle Kasım ayında %6,82'lik düşüş kaydeden tarımın arkasından inşaat sektörü %6,18'lik istihdam kaybı ile gelmektedir.

İNŞAATTA İSTİHDAM DEĞİŞİMİ

Kaynak: TÜİK

İstihdama katkısı %5,86 düzeyinde olan inşaat sektörünün istihdam konusunda önümüzdeki dönemde daha fazla sorun yaşaması beklenmelidir. Nitekim, Ekim ayı sonrasında istihdamda meydana gelen daralmada mevsimsellik etkisinin yanı sıra krizin de hafif de olsa etkisini gösterdiği görülmektedir. Bunun ilerleyen dönemde daha net hissedilmesi kaçınılmazdır.

Önümüzdeki dönemde konut piyasasında yaşanabilecek hareketliliğin ilk sinyali olarak banka kredi faizleri izlenmelidir. Nitekim, bankaların kredi sıkışıklığını gidermesi ve kısa vadeli faizlerdeki düşüşü uzun vadeli kredilerine yansıtması konuta ciddi bir talep gelmesine neden olabilecektir. Bununla birlikte bu güven ortamının oluşması sürecinin kısa vadede meydana gelmesi beklenmemelidir. Nitekim, global krizde özellikle global finansal kuruluşların bir süre daha risk taşıyacağı göz önünde bulundurulmalıdır. **Yatırım planlamalarında bunların göz önünde bulundurulması şirketlerin hayatta kalması için bir ön koşul olacaktır.**